

วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลชั้นนำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีบุคคลชั้นนำ
จังหวัดสิงห์บุรี

ร.ต.ต. มณฑล มีอนันต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๒

๐๐8059

J16885480

๒

LOCAL ELITE'S POLITICAL CULTURE :
A CASE STUDY OF SING BURI LOCAL ELITE.

Police Sub.Lieutenant Monthone Mee-a-nant

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Science
Department of Government
Graduate School
Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลชั้นนำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี
 บุคคลชั้นนำจังหวัดสิงห์บุรี

ชื่อนิสิต ร.ศ.ศ.มณฑล มือนันต์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

แผนกวิชา การปกครอง

ปีการศึกษา ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อต้องการทราบทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมทางการเมือง
 ของบุคคลชั้นนำท้องถิ่น โดยพิจารณาเห็นว่าบุคคลกลุ่มนี้ มีอิทธิพลต่อความรู้สึคนึกคิดของประ-
 ชาชนในชนบทอยู่มาก หากพิจารณาเอาบุคคลกลุ่มนี้ในฐานะ "สื่อวัฒนธรรม" เพื่อการพัฒนา
 การเมืองระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น อาจประสบความสำเร็จได้ ไม่น่าก็น้อย

ปัญหาสำคัญของระบอบการเมืองการปกครองไทย สิ่งหนึ่งก็คือการเปลี่ยนแปลงอำ-
 นาจทางการเมืองสูงสุดของไทยนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ในระดับ เชื่อมขนระหว่างชนชั้น
 ปกครองด้วยกันเอง สาบัญชนส่วนใหญ่อยู่นอกของการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดมา การปกครอง
 ในระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนจะต้องมีความสำนึกทางการเมืองมากจนถึงขั้น เรียกร้อง
 อำนาจอธิปไตยให้กับตนเองแทนที่จะรอให้ผู้มีอำนาจทางการเมืองหยิบยื่นอำนาจอธิปไตยให้

บุคคลชั้นนำท้องถิ่นในการวิจัยนี้ ได้เลือกเอาเฉพาะบุคคลชั้นนำของจังหวัดสิงห์บุรี
 เป็นประชากรในการวิจัย โดยผู้วิจัยพิจารณาตำแหน่งฐานะความมั่งคั่ง ความมีชื่อเสียงและ
 บทบาทของบุคคลในสังคม เป็นเกณฑ์คัดเลือกบุคคลชั้นนำจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๑๕๐ คน แล้ว
 ส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดขั้นแนวทางประชาธิปไตยและอำนาจนิยมให้ทุกคนตอบ เมื่อได้
 ข้อมูลกลับคืนมา จึงใช้วิธีการ Likert Scale เพื่อศึกษาคำนวณความโน้มเอียงทางการเมือง
 ของบุคคลชั้นนำทั้งหมดออกมาเป็นตัว เลขว่าบุคคลชั้นนำท้องถิ่นมีวัฒนธรรมการเมืองไปในแนวทาง
 ไດระหว่างประชาธิปไตยกับอำนาจนิยม แจกแจงออกเป็นตารางเทียบออกมาเป็นร้อยละ โดย
 วิธี Internal Consistency Test

จากการวิจัยค้นพบว่า บุคคลชั้นนำท้องถิ่นส่วนใหญ่ของไทยมีวัฒนธรรมการเมือง
โน้มเอียงไปในทางอำนาจนิยมมากกว่าประชาธิปไตย บุคคลชั้นนำที่มีการศึกษาสูง มีวัฒนธรรม
การเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีการศึกษาดำ แต่มีวัฒนธรรมการเมืองแบบ
อำนาจนิยมน้อยกว่าบุคคลชั้นนำที่มีการศึกษาดำ บุคคลชั้นนำที่มีอายุมาก มีวัฒนธรรมการเมือง
แบบอำนาจนิยมมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอายุน้อย แต่มีวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย
น้อยกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอายุน้อย บุคคลชั้นนำที่มีอาชีพรับราชการ มีวัฒนธรรมการเมืองแบบ
ประชาธิปไตยมากกว่าบุคคลชั้นนำที่มีอาชีพไม่ได้รับราชการ แต่มีวัฒนธรรมการเมืองแบบ
อำนาจนิยมน้อยกว่าบุคคลชั้นนำ ที่มีอาชีพไม่ได้รับราชการ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Local Elite's Political Culture : A Case Study of
Singhburi Local's Elite

Name Pol-Sub-Lt. Monthone Mee-a-nant

Thesis Advisor Assistant Professor Pornsak Phongphaew

Department Government

Academic Year 1978

ABTRACT

The purpose of this Research is to know how local elites' attitudes, values and political behaviors had been. It was seen that local elites had influence on local people's idea. If local elites was considered as the "carriers of the culture" in order to develop Thai local government, it probably would be successful.

One of the main problems of Thai political system was that Thai political sovereignty had been changed at the top among Thai elites for a long time. Most of Thai people were outside of Thai political change. Democracy needs citizen's political conciousness so mucah that they have attempt to fight for political sovereignty instead of waiting for the mercy of political elites.

The research chose local elites in Singhburi province to be data. It considered ranks, richness, reputation and person's roles in society to be criteria to identify local elite about 180 persons. Questionnaires on Democratic and Authoritarian orientation were sent to those local elites. After the data returned, Likert Scale's method was useful for varying its in to numbers. These numbers could

identify the local elites' attitudes on Thai politics. Finally the numbers were tested internal consistency and then calculated to be percentage.

The research found that most of Thai local elites had more authoritarian political culture than democracy political culture. High-educated local elites had more Democratic political culture than low-educated local elite, but have less authoritarian political culture than low-educated local elites. The local elites who were over forty years old, had more authoritarian political culture than those who were not over forty years. Bureaucrat local elites had more democratic political culture than non-bureaucrat local elites, but less authoritarian political culture than non-bureaucrat local elites.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เน้นหนักทางด้านการศึกษาวิจัยสนาม แต่ก็ได้อาศัยเอกสารทางวิชาการหลายเล่มช่วยในการวิจัย ผู้วิจัยได้รับการช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากบุคคลชั้นนำของจังหวัดสิงห์บุรี ตลอดจนข้าราชการของอำเภอต่างๆ ในจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งไม่ได้ปรากฏนามในที่นี้ โดยเฉพาะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่ได้ควบคุมการวิจัยตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิต บุญบงการ ที่ได้กรุณาให้ความคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับความคิดในการชี้ตัวบุคคลชั้นนำ

การวิจัยนี้ส่วนหนึ่งได้รับทุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย ผู้ที่จะต้องขอบคุณเป็นพิเศษ ก็คือ คุณกรรณิการ์ มือนันต์ ภรรยาของผู้วิจัย ที่ได้ช่วยผลักดันและช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นมาจนได้

ร.ศ.ต. มณฑล มือนันต์

ปีนาคม ๒๕๖๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	v
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	vii
กิตติกรรมประกาศ	x
รายการตารางประกอบ	xi
รายการแผนภูมิประกอบ	xii
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ปัญหาการเมืองไทย	๓
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๑๐
เหตุผลของการวิจัย	๑๒
สมมติฐาน	๑๔
ความสำคัญของการวิจัย	๑๔
ขอบข่ายและข้อจำกัดของการวิจัย	๑๕
การเสนอเรื่อง	๒๑
บทที่ ๒ วัฒนธรรมทางการเมืองและกระบวนการชกเถียงให้รัฐระเบียบทาง สังคมของไทย	๒๒
ลักษณะสังคมไทยและสภาพแวดล้อมทั่วไป	๒๒
การแบ่งชนชั้นในสังคม	๒๗
การแบ่งชนชั้นของสังคมไทย	๒๙
การแบ่งชนชั้นกับทัศนคติของบุคคล	๓๑
บุคคลชั้นนำ	๓๔
บุคคลชั้นนำของไทย	๔๖
วัฒนธรรมทางการเมือง	๔๐
การอบรมให้รัฐระเบียบทางสังคม	๔๔
กระบวนการอบรมให้รัฐระเบียบสังคม	๔๗

	หน้า
กระบวนการอบรมทางสังคมให้รัฐระเบียบทางการเมือง.....	๕๔
สถาบันและกลุ่มสังคมที่อบรมให้รัฐระเบียบทางสังคม.....	๖๗
ปัญหาทั่วไปของวัฒนธรรมทางการเมืองและการอบรมให้รัฐ	
ระเบียบทางสังคมไทย.....	๗๐
ความมีเสถียรภาพของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบจารีต	
ประเพณีไทย	๗๐
ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยกับกระบวนการ	
ซัด กลาทางสังคม	๗๓
กระบวนการซัด กลาทางสังคมและปัญหาการเมืองในระบอบ	
ประชาธิปไตยของไทย	๗๗
ลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย	๘๐
ประชาธิปไตย	๘๑
บุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย	๘๔
อำนาจนิยม	๘๐
บุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม	๘๖
การพัฒนาการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง	๘๓
สรุป	๑๐๐
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีในการวิจัย	๑๐๑
บทที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๐๗
ทัศนคติทางการเมืองของบุคคลชั้นนำท้องถิ่นไทย	๑๐๗
ทัศนคติแบบประชาธิปไตย	๑๐๘
ทัศนคติแบบอำนาจนิยม	๑๒๓
๑. การยึดถือในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย	๑๓๐
๒. การเชื่อมั่นในความสามารถ การมีคุณค่าและศักดิ์ศรีของ	
ของบุคคล	๑๓๕

๓. การยอมรับความแตกต่างของบุคคลในการใช้สิทธิเสรีภาพ	๑๓๘
๔. การมอบความรับผิดชอบทุกสิ่งทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ	๑๔๑
๕. การมีความคิดยึดมั่น ในค่านิยมแบบดั้งเดิม	๑๔๕
๖. การยอมรับนับถือระบบอาวุโส	๑๔๘
๗. การนิยมนับถือ ในตัวบุคคลมากกว่าหลักการหรือเหตุผล	๑๕๑
๘. การยอมรับในความเสมอภาคของมนุษย์	๑๕๕
๙. การอ่อนน้อมยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจ	๑๕๘
๑๐. การนิยมนำแบบเด็ดขาดและรุนแรง	๑๖๑
๑๑. การมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและมีความเชื่อมั่นในตัวเอง	๑๖๔
๑๒. การมองโลกในแง่ดี และมีความไว้วางใจผู้อื่น	๑๖๗
๑๓. การมีความเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่หรือสถาบันทางราชการและการเมืองของรัฐ	๑๗๑
๑๔. การรู้จักการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล	๑๗๔
ทัศนคติของบุคคลต่างระดับการศึกษา: ทัศนคติของบุคคลชั้นนำที่มีปริญญาและไม่มีปริญญา	๑๗๘
ทัศนคติของบุคคลต่างอาชีพ: ทัศนคติของบุคคลชั้นนำที่มีอาชีพไม่ได้รับราชการ	๑๘๓
ทัศนคติของบุคคลต่างวัย: ทัศนคติของบุคคลชั้นนำที่มีอายุไม่เกิน ๔๐ ปี และที่มีอายุตั้งแต่ ๔๐ ปี ขึ้นไป	๑๘๑
สรุปผลการวิจัย	๑๘๗
บทที่ ๕ บทสรุป	๑๘๘
บรรณานุกรม	๒๐๗
ภาคผนวก	๒๑๓
ประวัติการศึกษา	๒๕๕

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	สถิติจำนวนบุคคลชั้นนำของอำเภอต่างๆ ในจังหวัดสิงห์บุรี ที่ใช้ เป็นประชากร	๑๐๙
๒	บุคคลชั้นนำจังหวัดสิงห์บุรีแยกตาม อาชีพ อายุ และระดับการศึกษา	๑๑๐
๓	ตัวอย่างคะแนนการทดสอบความสอดคล้องภายใน	๑๑๔
๔	ตัวอย่างคะแนนของแต่ละบุคคลในแต่ละข้อของสเกล ส.	๑๑๕
๕	ระดับทัศนคติแบบประชาธิปไตยของบุคคลชั้นนำท้องถิ่นไทย	๑๑๙
๖	ทัศนคติแบบประชาธิปไตยของบุคคลชั้นนำไทย	๑๒๐-๑๒๒
๗	ระดับทัศนคติแบบนิยมอำนาจของบุคคลชั้นนำท้องถิ่นไทย	๑๒๕
๘	ทัศนคติแบบอำนาจนิยมของบุคคลชั้นนำไทย	๑๒๗-๑๒๘
๙-๑๐	การยึดถือในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย	๑๓๒, ๑๓๔
๑๑-๑๒	การมีความเชื่อมั่นในความสามารถ การมีคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ ๑๓๖, ๑๓๗	
๑๓-๑๔	การยอมรับความแตกต่างของบุคคลในการใช้สิทธิเสรีภาพ	๑๓๙-๑๔๑
๑๕-๑๖	การมอบความรับผิดชอบทุกสิ่งทุกอย่างไว้ที่ผู้นำ	๑๔๒, ๑๔๔
๑๗-๑๘	การมีความคิดยึดมั่นในค่านิยมแบบดั้งเดิม	๑๔๖-๑๔๘
๑๙-๒๐	การยอมรับนับถือระบบอาวุโส	๑๔๙-๑๕๑
๒๑-๒๒	การนิยมยึดถือในตัวบุคคลมากกว่าหลักการหรือเหตุผล	๑๕๒, ๑๕๔
๒๓-๒๔	การยอมรับในความเสมอภาคของมนุษย์	๑๕๖-๑๕๗
๒๕-๒๖	การอ่อนน้อมยอมจำนนต่อผู้มีอำนาจ	๑๕๙-๑๖๐
๒๗-๒๘	การนิยมอำนาจแบบ เด็ดขาดรุนแรง	๑๖๒-๑๖๓
๒๙-๓๐	การมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ...	๑๖๕-๑๖๗
๓๑-๓๒	การมองโลกในแง่ดีและมีความไว้วางใจผู้อื่น	๑๖๘, ๑๗๐
๓๓-๓๔	การมีความเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่หรือสถาบันทางราชการและการ- เมืองของรัฐ	๑๗๒-๑๗๔

ตารางที่

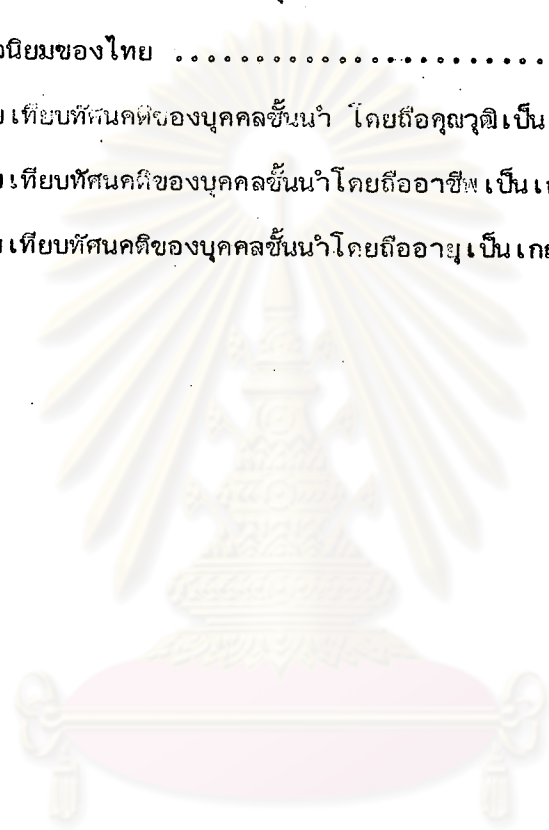
หน้า

๓๕-๓๖	การรู้จักการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล	๑๗๕, ๑๗๗-๑๗๘
๓๗	ความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลชั้นนำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป	๑๗๙
๓๘	ความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลชั้นนำที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๘๐
๓๙	ทัศนคติของบุคคลชั้นนำซึ่งมีอาชีพไม่ได้รับราชการ	๑๘๔
๔๐	ทัศนคติของบุคคลชั้นนำ ซึ่งมีอาชีพรับราชการ	๑๘๗
๔๑	ทัศนคติของบุคคลชั้นนำท้องถิ่นที่มีอายุไม่เกิน ๔๐ ปี	๑๙๓
๔๒	ทัศนคติของบุคคลชั้นนำท้องถิ่นที่มีอายุเกินกว่า ๔๐ ปี ขึ้นไป ...	๑๙๔
๔๓	บุคคลชั้นนำจังหวัดสิงห์บุรีที่เป็นประชากรในการวิจัย	๒๒๑-๒๒๔
๔๔	เปรียบเทียบบุคคลชั้นนำจังหวัดสิงห์บุรีสำหรับผู้ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุด	๒๒๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการรูปประกอบ

รูป		หน้า
๑	กระบวนการจัด เกลาทางสังคมให้รู้ระเบียบทางการเมือง	๖๓
๒	เปรียบเทียบระดับทัศนคติของบุคคลชั้นนำแบบประชาธิปไตยและ อำนาจนิยมของไทย	๑๒๖
๓	เปรียบเทียบทัศนคติของบุคคลชั้นนำ โดยถือคุณวุฒิเป็น เกณฑ์	๑๘๒
๔	เปรียบเทียบทัศนคติของบุคคลชั้นนำโดยถืออาชีพ เป็น เกณฑ์	๑๙๐
๕	เปรียบเทียบทัศนคติของบุคคลชั้นนำโดยถืออายุ เป็น เกณฑ์	๑๙๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย